

למיטתו תמורת תשלום, ובין בקבוקי המשקה העוזרים לו להפיג את בדידותו.

לעומת זאת, אחותו (שאותה מגלמת אשתו של קאסבטס במציאות, ג'ינה רולאנדרס) מזרימה האבה היסטורית לבני מישפחתה, עד כדי כך שהיא חונקת אותם, וכל ניסיון אחר שלה להתקרב אל הוולת גובל בהיסטוריה. כמחלק הסרט מתחלפים היוצרות ויש כהחליף משהו המזכיר את תמונת מחיי נישואין של אינגמר ברגמן.

גם הפעם יש כנסט כמה ממרים העשויים להביך כל מי שהולך לראותו בעיניים קונבנציונליות, אבל העובדה שגם חבריה שופטים של הביקורת העדיף אותו על פני סרטים אחרים, מעידה שנחשול האהבה של קאסבטס ניהנו בעוצמה רצינית.

גם לגבי סרט נוסף, שהוצג בתחרות שררה תמימות דיעים בין חבריה שופטים של המבקר והחבריה שופטים של הפסטיבל כולו. זהו סרט ארגנטיני, שלמרבה הפלא הוקרן בישראל עוד לפני שהוקרן בברלין ואף נסקר במדור זה ושמו לא תדעו עוד צער ומכאוב, של הקטור אוליברה. כברלין נקרא הסרט מילחמה קטנה ומלוכלכת. מבקריה הקולנוע שחילקו את הפרס בין קאסבטס ואוליברה

לסרט הארגנטיני וגם לסרטו של אטורה סקולה הנשף. סרט זה קורפודוקציה צרפתית-איטלקית, היה בלי ספק אחד היפים ביותר בפסטיבל. ראשית, הוא דיבר אל כל הלבבות והטעמים, בגלל או למרות שלא הושמעה בו אף מילה מדוברת אחת. הנשף מספר בצורה מיוחדת במינה את ההיסטוריה של צרפת ב־50 השנים האחרונות, כפי שהיא משתקפת קורותיו של אולם-נשפים ובלקור חותיו הקבועים בכל תקופה ותקופה, דרך האופנה, המוסיקה והגיגונים. הסרט, שהוא עיבוד של מחזה שהועלה קודם לכן בפאריס, ושמהברו ז'אן מאנשנה בו, משתתף בו, מבוצע להפליא בירי להקת אנשים צעירים, מוכשרים מאין כמותם, והיתה זו הפתעה מהממת לראותם קודם על הכר כאנשים מבוגרים ואחרי כך במציאות, כשהם כמעט ילדים.

הנשף, שפתח את הפסטיבל, התווה למעשה גם את אחד הנושאים הנוטלים שאפיינו אותו השנה ושהעניקו לו צבע מיוחד — המוסיקה.

אם כנסטו של סקולה, המוסיקה היא התחליף לשפה המדוברת, והריקוד הוא האמצעי ליצירת הקשר בין הדמויות, הרי הפורום הצעיר שבניהול אריקה ואולריך גרגור, בחר להקדיש את הצגות החצות שלו לטנגו. תחילה

חוקר קולנוע המתעניין במיוחד בסרטים תעודיים ואתנוגרפיים, הוא בחר לפתוח את תוכנית הפורום (שהיתה כתמיד מרתקת ומעניינת יותר מן התחרות הרישמית) בשני הסרטים תעודיים. הראשון שבהם בוריאנג של ז'ורס איבנס ההולנדי והנרי סטורק הבלגי — שניהם מגדולי כימאי התעודה בעולם. הסרט מתאר את תנאי הרעב והעוני המחפירים שבהם חיו כורים בבלגיה בשנות ה־30. לסרט, שהיה מחאה חברתית חריפה בזמנו ועורר שעורריה רבתי בבלגיה, חיבר המלחין אנדרה עזריאל מוסיקה, לפי הומונה מיוחדת. הכותרות האילמות שהופיעו בשעתו על הכר הוחלפו בקריינות חיה מעל הבימה. אמנם, לפעמים, היה בכך טעם לפגם, כשהמוסיקה ניתנה לעלות בעוצמתה על התמונה המוצגת, אבל בסך־הכל, כניסיון לגלות פנים חדשות בקלאר סיקה קולנועית, זה היה ערב מרתק.

אחרי הסרט הארוך הוקרן סרט בן 10 דקות של הנרי סטורק, שהינו תעודה מרתקת ומחאה יוצאת־דופן נגד המילחמה. כנסט זה, המורכב מסקיצות תעודיות קצרצרות, רואים על הכר כיצד מנהיגי העולם שאחרי מילחמת העולם הראשונה, נואמים בעד השלום בעודם מכינים את ציבאותיהם ל־מילחמת־העולם השנייה.

כדי להשלים את המחווה לאנשי התעודה של אמנות הקולנוע, הוקרן עם סרט תעודי של ז'אן רוש, על שני הכימאים הנ"ל. ז'אן רוש גם הוא מגדולי המתעדים בעולם.

הסצינה המביכה ביותר

בזורה לדובייה־בספ, שני דוכים שכשרותם מפוקפקת, הוענקו לסרט יווני בשם רמבטיקו של קוסטא פריס. הסרט הוא ניסיון לספר את תולדות יוון דרך תולדותיה של זמרת נודדת ולהקתה. כנסט יש הווי וצבע, אבל גם פזילה בוטה לקופות, והיתה הרגשה כאילו היתה זו ירו האבהית של ז'ול דאסן, שהינחתה את השופטים לתת משהו ליוונים שלו.

דב הכסף הוענק לנוברט קוקלמן הגרמני (היו שראו הכך פרס־ניחומים). על סרטו עור־דין גרמני (בשמו המרוקי מחר האלבמה).

הסרט המספר על עור־דין המס' תבך בפרשת הגנה על נער טרוריסט מן הימין, כשלא ברור די הצורך כי הוא פועל לבדו או בשליחות ארגון כל־שהו. עור־דין, שאת דמותו מילגם השחקן כימאי מכסימיליאן של, מתיידד תוך כדי חקירת הפרשה, עם אחותו של הטרוריסט ומספק בכך את אחד מריגעי המוכפז של הפסטיבל כולו. בהקרנה לעיתונאים, שנערכה בשעות הבוקר, פרץ הקהל במחאות כפיים ובצחוק מתגלגל כשהשניים נכנסים למיטה. הבימאי הבין את הרמז, רץ עם הסרט למעבדה, חתך מה שחתך, ובערב כבר הוקרן הסרט לקהל בלי הסצינה המביכה. כך קרה שהפסטיבל הסופית של סרט.

הווי עוד כמה פרסים — דב כסף למישחק, חצי־חצי למוניקה ויטי שהופיעה כנסט שהיא כתבה לו את הסרטי, ולאיינה צ'וריקובה הרוסיה (כדי שהרסים יבואו גם בשנה הבאה, מסתבר כי קשה למצוא היום סרט טוב באמת בכרית־המועצות שגם הרוסים יסכימו לשלוח אותו לפסטיבל בינלאומי).

דב כסף לשחקן הגברי, שהיה צפוי מאוד, הוענק לאלברט פיני עבור הופעתו בהמלביש של פיטר ייטס. אמנם רבים סבורים, שפיני כבר ביסט את עצמו כאחד מגדולי שחקני הבימה בעולם, וגם הסרט נשאר בתחומי ההישג הבימתי. פיני מגויס לא מעט במישחקו. בעוד שדווקא טום קורטני בתפקיד המלביש שלו, עושה עבודה משכנעת ברמות ההומוסקסואליות, שאין לו כל קיום עצמאי ללא השחקן שאותו הוא משרת כל חייו.

פרס השחקנית למוניקה ויטי, השחקנית האיטלקית, רומנטית קלילה, הנראית עם מנהל פסטיבל ברלין מוריץ דה־האדלן. היא נאלצה לחלק את הפרס עם שחקנית רוסייה כמחווה פוליטית.

הוצג בחצות וחצי סרט תעודי על תולדות הטנגו, כשבשני הלילות שאחרי הוצגו סרטים קלאסיים של אופנה זו בשנות ה־30 בהשתתפות הרביאמן הטנגו של כל הזמנים, קארל גארדל.

לא רק שאלה סרטים משעשעים לעין מודרנית ויש בגראנדיוזיות שלהם משום נוסטלגיה, מפתיע לגלות את העניין שהם מעוררים בקרב הצעירים באירופה של היום.

אולם קולנוע דלפי, שבו נערכו הקרנות הפורום, אולם המכיל יותר מ־2000 מקומות ישיבה, היה מלא מפה לפה מדי לילה, כשתורים אדירים השתרכו בחוץ.

מה כוחה של המוסיקה הראה אירוע בנוסח נפוליאון של פרנסיס פורדי־קופולה, אך להבדיל מקופולה, שבקיש מאביו להלחין מוסיקה חדשה עבור סרטו הקלאסי של אבל גאנס, נטל פסטיבל ברלין את זקן הוואמפירים, סרטו הידוע של פראנץ מורנאו נוספראטו (1922) והזמין תזמורת סימפונית לבצע את פסטיקול שנכתב בשעתו על־ידי האנס אהרדמן, כדי ללוות את הסרט האילם. גם את הסרטים האילמים של לוביטש ליוו בפסנתר ובכינור מן האולם, אך הפעם לא לפי פסקול כתוב מראש, כי אם באילתורים בעיקבות התמונה, כפי שנהוג לעשות זאת בזמננו. מחווה כפולה וחוויה מיוחדת במינה הגיש פורום הצעיר בפתיחת התוכנית. מאחר שמהלול, אולריך גרגור (שביקר גם בישראל לסיררת הרצאות) הוא

העודה בעלת הידיים הרועדות

כתמים גדולים של זיעה החלו פורחים תחת בתישחיה במהלך הערות.

עשר שעות נטו

ר'נה (שם בדוי, כמובן) היא אשה נאה מאוד, בתחילת שנות ה־40 שלה. היא אינטליגנטית ובעלת כושר־ביטוריוהבעה. היא דקת־גיזרה, בעלת שיער שחור וחלק, ופניה בלתי־מאפורות. שפתיה המלאות נעו ללא הרף, ומפעם לפעם עשתה הפסקות ארוכות להתרככות.

עדותה של ר'נה התייחסה לשעות הערב והלילה של יום ה־18 ביולי של השנה שעברה. באותו ערב שוחחה כמה שיחות־טלפון עם חרמון, ונפגשה איתו בערך בחצות. עדותה אמורה היתה לתמוך באליבי של חרמון, כדי להוכיח כי לא יכול היה לבצע את הרצח באותו ערב, מכיוון שנמצא כל הערב בחברת אנשים.

אות החיים האחרון מהנרצחת כרמלה, היה באותו ערב בשעות תשע, תשע וחצי בערך. היא התקשרה למישהו מבני המישפחה ושוחחה איתו. מאז נעלמה, וגופתה השרופה נמצאה אחרית כמה ימים באיור הררי בשטחים הכבושים. השעה המדוייקת שבה קרה הרצח אינה מפורשת בכתב־האישום. התובעת טוענת כי חרמון רצה את כרמלה במהלך אותו הערב, אחרי השעה תשע וחצי, שבו שוחחה את שיחתה האחרונה עם בני־המישפחה.

פרקליט לירסקי (עם פנינה רוזנבלום) הוא הבטיח לצלצל

התלבטו יותר בין השאלה מי משניהם ראוי יותר לעידוד, מאשר מי מן הסרטים חשוב יותר, שכן כולם הסכימו פה אחד, שהתייחסות קולנועית לנפש־האדם אינה נופלת בערכה מהתייחסות קולנועית לחיות־האדם. ואמנם, באופן יוצא מן הכלל על בימת הפסטיבלים הבינלאומית ישב הפעם חבריה שופטים הגדול על המדוכה 13 שעות תמימות.

פורום של מוסיקה ותעודה

תחילה קדמו לכך השמועות כי הן צוות אינו מוצא שפה משותפת וכי אין כל הסכמה רעיונית בין ליב אולמן, ובין סופר מפרו או מבקרת־קולנוע מרומניה. אבל משהסתיים המרתון הקולנועי וכל באי הפסטיבל מצאו את עצמם תקועים בנמלי־התעופה של ברלין מחמת הערפל, שוחחתי עם אחד מחברי הצוות, מבקר וחוקר קולנוע, קווין תומאס, שהזים את השמועות מכל וכל. "להיפר", טוען תומאס, "לבעיה היתה שלא יכולנו להגיע בכלל אל מסקנה הרמשמעית דווקא משום שכל אחד כיבר את דעתו של רעהו ולמעשה לא מצא כל סיבה להילחם מילחמת־חורמה במעמדים של מישהו אחר. היו אלה הבחירות הדמוקרטיות והמכוברות ביותר שראיתי מעודי."

חבריה שופטים לא חסר הפעם ב־רובים. דב הכסף הוענק גם